

SOSIAALITIEET, PÄÄSYKOKEET 2016

MALLIVASTAUKSET, KYSYMYKSET 1 A, 1 B JA 2

TEHTÄVÄ 1 A

Sosiaalivakuutuksella tarkoitetaan julkisen vallan toimenpitein järjestettyä lakisääteistä ja pakollista vakuutusta sosiaalisten riskien varalta. Sosiaalisiksi riskeiksi puolestaan luokitellaan vanhuus, sairaus, työkyvyttömyys, työtapaturmat, työttömyys, vanhemmuus ja perheenhuoltajan kuolema. Sosiaalivakuutuksen rahoittamiseen käytetään vakuutusmaksuja. Sosiaalivakuutukseen ei liity tarveharkintaa.

Sosiaalivakuutusta on kritisoitu voimakkaasti viime vuosikymmeninä, ja järjestelmän on nähty epäonnistuneen erityisesti kaikkein pienituloisimpien kohdalla. Vaatimuksena on esitetty, että sosiaaliturva- ja vero(tulo)järjestelmää tulisi yhdenmukaistaa. Yhtenä vaihtoehtona on esitetty perustulon (kansalaispalkan) käyttöönottoa, jonka kaikki kansalaiset saisivat. Perustulon saamisen ehtona ei olisi siten aiemmin suoritettujen maksut, kuten sosiaalivakuutuksen kohdalla on. Sosiaalivakuutusjärjestelmä nähdään myös kalliina, ja järjestelmän kriitikot ovatkin halunneet vähentää siihen kohdistuvia rahamääriä. Tarveharkintaisilla eduilla saataisiin parempi arvo rahalle ja edut kohdennettua erityisesti sinne, missä tarve on suurin. Järjestelmään kohdistuvia menoja voitaisiin myös pienentää korvaamalla sosiaalivakuutusta yksityisillä/vapaaehtoisilla vakuutuksilla. Tämä antaisi yksilölle enemmän valinnanvapautta ja tarjoaisi etuja tehokkaammin.

TEHTÄVÄ 1 B

Sukupuolittunut työnjako on esimerkki yhteiskunnallisesta eriarvoisuudesta. Suomessa työnjako on sukupuolesta riippumatonta sikäli, että miesten ja naisten osallistuminen ansiotyöhön on hyvin samanlaista; molemmilla puolisoilla on oikeus ja velvollisuus osallistua elannon hankkimiseen eikä suomalaisen ajatteluun kuulu, että naisen tulisi tehdä valinta perheen ja ansiotyön välillä. Sukupuolittunutta työnjakoa ilmenee tästä huolimatta sekä ansiotyössä että perheissä.

Palkattomaan työhön katsotaan kuuluvaksi kotona tehtävät kotityöt ja lastenhoito sekä vapaaehtoistyö. Kotitöitä puolestaan ovat esimerkiksi siivoaminen, ruoanlaitto, ostosten tekeminen, remontti- ja huoltotyöt sekä puutarha- ja pihatyöt. Nämä työt nähdään selkeästi jakautuvan naisten ja miesten töihin: naiset keskittyvät enemmän siivoamiseen,

ruoanlaittoon ja ostosten tekemiseen, miehet remontti- ja huoltotöihin sekä puutarha- ja pihatöihin. Näihin töihin käytettävä viikoittainen aika eroaa myös merkittävästi: naiset käyttävät viikoittain keskimäärin 26 tuntia kotitöihin, miehet lähes puolet vähemmän (14 tuntia). Kun tarkasteluun otetaan mukaan perheen elämänvaihe ja erityisesti lastensaanti, lujittuu kotitöiden sukupuolittunut jako. Tämä näkyy erityisen hyvin silloin, kun tarkastellaan kotitöihin käytettyjä viikkotyöaikoja: lastenhoito mukaan laskettaessa naisten viikoittaisen kotityön määrä nousee 43 tuntiin, miesten 24 tuntiin. Kotitöiden epätasainen jakautuminen onkin eräs keskeisistä sukupuolten eriarvoisuutta kuvaavista tekijöistä. Kiinnostavaa on, että enemmistö suomalaisista on kuitenkin sitä mieltä, että tietyt työt sopivat paremmin naisille, tietyt miehille. Kotitöihin käytettävän viikoittaisen työajan enemmistö suomalaisista kuitenkin soisi jakautuvan tasan naisten ja miesten välillä.

Vaikka ero naisten ja miesten viikoittain kotityöhön käyttämässä työajassa on edelleen kovin suuri, historiallisesti tarkasteltuna sukupuolten välinen epätasa-arvo on kaventunut. Naisten käyttämä aika on vähentynyt, miesten lisääntynyt. Tämä selittyy naisten palkkatyön lisääntymisellä ja sosiaalipoliittisilla uudistuksilla, kuten isyysvapaiden yleistymisellä, sekä yleisellä asenneilmapiirin muutoksella. Miesten siten sallitaan ja odotetaan ottavan aktiivisemmän roolin sekä lastenhoidossa että kotitöiden tekemisessä.

Sukupuolittunut työnjako ilmenee siis myös palkkatyössä. Ammasteista puhuttaessa sukupuolittuneesta työnjaosta eli segregaatiosta erotetaan toisistaan vertikaalinen ja horisontaalinen segregaatio. Vertikaalisella segregaatiolla tarkoitetaan naisten ja miesten jakautumista eri palkkaa, arvostusta, auktoriteettia ja etenemismahdollisuuksia nauttiviin ammatteihin. Esimerkiksi sukupuolten välillä oleva palkkaero on selkeästi havaittavissa: naiset ansaitsevat vähemmän kuin miehet, naisten euron on sanottu olevan 81 senttiä. Naiset tosin työskentelevät miehiä useammin matalapalkka-aloilla, mutta naiset saavat vähemmän palkkaa myös toimiessaan samanlaisissa tehtävissä kuin miehet. Tätä on selitetty diskriminaatiolla: työnantajat eivät palkkaa naisia ja maksavat heille huonompaa palkkaa. Syynä tähän voi olla esimerkiksi se, että työnantaja pitää naista huonompana työntekijänä. Diskriminaation ollessa epäsuoraa työnantaja jättää nuoren naisen palkkaamatta esimerkiksi siksi, että nainen saattaa jäädä pitkälle perhevapaalle, josta syntyy työnantajalle ylimääräisiä kuluja. Diskriminaatio kaikissa muodoissaan on luonnollisesti laitonta. Urallaetenemismahdollisuuksista puhuttaessa naisten urakehitys pysähtyy usein ns. lasikattoon.

Horisontaalisella segregaatiolla tarkoitetaan työtehtävien ja ammattien jaottelua naisten ja miesten töihin riippumatta niiden asemasta sosiaalisessa hierarkiassa. Naiset ovat perinteisesti toimineet tyypillisemmin hoiva- ja palvelualoilla, miehet puolestaan teknisillä aloilla. Horisontaalinen ja vertikaalinen segregaatio ovat käytännössä yleensä kietoutuneet toisiinsa: naisten tehtäviä arvostetaan yleisesti vähemmän kuin miesten töitä.

TEHTÄVÄ 2

Ennen työttömyysvakuutuksen syntyä työttömiä ihmisiä oli pyritty auttamaan – edes jonkinlaisella tasolla – perheen, suvun, vaivais- ja köyhäinhoidon tahoilta. Yleisesti nähtiin, että työttömyyden lieveilmiöiden estämiseksi työttömiä tuli avustaa jotenkin. Mieli-pide kuitenkin oli, että avun tuli olla vastikkeellista ja kansalaisten tuli osallistua työttömyyden hoidon kustannuksiin. Työväestön keskinäisiä avustusrenkaita työttömyyden varalta perustettiin jo 1800-luvun lopulla, mutta näihin kuului vain pieni osa työväestöstä ja myös korvausten taso oli matala. Vuosisadan vaihteessa vapaaehtoisia työttömyyskassoja syntyi kuitenkin lisää.

Ajatus yleisestä ja pakollisesta työttömyysvakuutuksesta nostettiin ensimmäisen kerran esiin 1900-luvun alussa sosiaalidemokraattien toimesta. He jättivät asiasta aloitteen vuosien 1907 ja 1908 valtiopäivillä. Asiaa suunnittelemaan asetettiin komitea, joka sai mietintönsä valmiiksi v. 1911. Mietinnössä ehdotettiin, että vapaaehtoinen, ammattiliittojen työttömyyskassojen hoitama työttömyysvakuutus, jota valtio ja kunnat avustaisivat taloudellisesti, otettaisiin käyttöön. Tällainen järjestelmä tunnetaan Gentin järjestelmänä. Eduskunta hyväksyi esityksen v. 1914, mutta päätös vahvistettiin vasta v. 1917 Venäjän vallankumouksen jälkeen.

Seuraavina vuosikymmeninä jäsenmäärä kassoissa kasvoi hitaasti. Kassoihin liittymistä hankaloitti se, ettei ammattiyhdistystoimintaa katsottu hyvällä. Ammattiliittojen työttömyyskassatoiminta määrättiin jopa lopetettavaksi v. 1929 ”kommunistilakien” perusteella, mutta toiminta kassoissa alkoi uudelleen jo v. 1933. Vapaaehtoisen järjestelmän kattavuus oli kuitenkin edelleen kovin heikko, mikä näkyi hyvin 1930-luvun lamavuosina. Valtio reagoi työttömyysongelmaan lisäämällä yleisten töiden määrärahoja. ”Työlinjaa” pidettiin hyvänä keinona ehkäistä työttömyyden lieveilmiöitä, mutta ongelmana nähtiin se, että työntekijät eivät osallistuneet sen kustannuksiin.

Pakollisen työttömyysvakuutuksen saaminen Suomeen nousi keskusteluun taas 1950-luvulla. Vuonna 1955 asetettiin työttömyysvakuutuskomitea pohtimaan pakollista työttömyysvakuutusta. Sen epäonnistuttua tehtävässään työttömyysvakuutuksen periaatekomitea aloitti työnsä: sen esitys tuotiin eduskuntaan v. 1959. Esitys kaatui eduskunnassa, mutta se tuotiin uudestaan eduskuntaan, lähes samansisältöisenä, vaalien jälkeen v. 1960. Esitys kaatui jälleen. Näiden vaiheiden jälkeen päätettiin kuitenkin kehittää olemassa olevan järjestelmän rinnalle täydentävä työttömyyskorvausjärjestelmä. Lopulta vuonna 1963 säädettiin laki työttömyysturvasta. Näin ollen 1960-luvun alkupuolelta lähtien Suomessa on ollut työttömyysturvajärjestelmä, johon kuuluu sekä kassajärjestelmään pohjautuva ansiosidonnainen työttömyysvakuutus sekä tarveharkintainen työttömyyskorvausjärjestelmä.

Seuraavat muutokset työttömyysturvajärjestelmään tehtiin 1970-luvun alussa, kun voimaan tuli työttömyyseläkejärjestelmä (v. 1971) ja työllisyyslaki (v. 1972). Työllisyyslain ansioista

korvausten saantiehtoja lievennettiin. 1980-luvulla puolivälissä puolestaan korvausten tasoa nostettiin selvästi ja etuuksista tuli veronalaista tuloa. Lisäksi hajallaan olleet säädökset koottiin yhteen lakiin.

1990-luvulla järjestelmään tehtiin merkittävä uudistus, kun v. 1994 otettiin käyttöön työmarkkinatuki. Tämä uusi tarveharkintainen tukimuoto oli tarkoitettu niille henkilöille, jotka eivät täyttäneet työssäoloehtoa tai olivat saaneet jo aiemmin ansiosidonnaista tai Kelan päivärahaa 500 päivän ajalta. Työmarkkinatukeen on vuosien saatossa tehty useita uudistuksia. Uudistusten keskeinen idea on ollut saannin ehtojen tiukentaminen ja vastikkeellisuuden lisääminen. Maahanmuuton lisääntymisen seurauksena luotiin kotouttamistukijärjestelmä v. 1999. Käytännössä kotouttamistuki vastaa täysin työmarkkinatukea, mutta aktivointitoimenpiteiden kirjo on laajempi. Uudistuksista merkittävin on kuitenkin ollut v. 2006 tehty työmarkkinatuen aktivointiuudistus, jossa aktivointia lisättiin entisestään, tuen saannin ehtoja tiukennettiin ja jossa kunnille siirrettiin rahoitusvastuuta. 2000-luvun uudistuksia oli lisäksi työttömyyseläkkeen poistaminen v. 2005.

Vaikka työttömyysturvajärjestelmään on tehty lukuisia muutoksia viimeisten neljänviidenkymmenen vuoden aikana, on se perusrakenteeltaan kuitenkin samanlainen kuin millaiseksi se 1960-luvulla luotiin. Erikoisen Suomen (sekä myös Ruotsin ja Tanskan) järjestelmästä tekee sen, että meillä järjestelmä perustuu osin vapaaehtoiseen kassajärjestelmään. Kaikissa muissa kehittyneissä maissa työttömyysvakuutus on pakollinen. Jotta henkilö voi saada etuuksia vapaaehtoisesta kassajärjestelmästä, tulee hänen kuulua johonkin työttömyyskassaan sekä täyttää kassan jäsenyyttä ja työssäoloaikaa koskevat ehdot. Kassojen jäsenyys on perinteisesti tarkoittanut kuulumista myös johonkin ammattiyhdistysliittoon, mutta kaikki työttömyyskassat eivät toimi osana ammattiliittoa. Kassojen rahoitus koostuu kassan jäsenmaksuista, työnantajien ja työntekijöiden maksamista työttömyysvakuutusmaksuista sekä valtion rahoitusosuudesta. Vapaaehtoiseen työttömyyskassaan kuuluvat saavat työttömyyden kohdatessaan ansiosidonnaista työttömyysvakuutusta. Mikäli henkilö ei kuitenkaan kuulu vapaaehtoiseen kassaan, kulkee meillä rinnalla järjestelmässä verovaroin rahoitettuja työttömyysturvaetuuksia.

Pääsykoe, aineistotehtävä 20 p

- a. Selosta *Johdatus sosiologian perusteisiin* -kirjassa kuvattu tutkimusprosessin perusmalli. Miksi sosiaalitieteissä ei ole Newtonin painovoimalain kaltaisia lainalaisuuksia? Mitä niitten tilalla näissä tieteissä on? (10 p)

MALLIVASTAUS:

Tutkimuksen perusmalli:

1. Esitetään olettamuksia tutkimuskohteessa havaittavien säännönmukaisuuksien selittämiseksi;
2. Koetellaan, tukevatko havainnot olettamuksia;
3. Päätetään koettelun perusteella, hyväksytäänkö vai hylätäänkö olettamukset;
4. Johdetaan edellisestä uusia [olettamuksia] tai vanhoja hylättyjä [olettamuksia] tarkentavia olettamuksia.

Bonus: Prosessin osien havainnollistaminen esimerkeillä. Lisätieto, että prosessi voidaan käydä läpi vain kerran tai monta kertaa samassa tutkimuksessa.

Miksi sosiologiassa ei ole luonnonlain kaltaisia lakiväitteitä? (1) Yhteiskunta muuttuu, joten yhtenä aikana havaitut säännönmukaisuudet eivät päde toisena aikana. (2) Keskinäisessä riippuvuussuhteessa olevien ilmiöitten välisten kausaalisten yhteyksien suunta on vaikea päätellä yhteiskuntatieteissä (esimerkki työttömyys – sosiaalisten suhteitten määrä).

Mitä sosiologiassa on luonnonlakien sijasta? Sosiologisia teorioita, etenkin *keskitason teorioita (tutkimusteorioita)* ja *mekanismeja*. Keskitason teoriat ovat yksittäisen olettamuksen ja yleisen teorian välimaastossa. *Mekanismit* ovat keskitason teorioita tarkempia syitä ja seurauksia koskevia kausaalisten olettamuksien kokonaisuuksia.

Bonus: Tarkempi selostus siitä, mitä keskitason teoriat tai mekanismit ovat. Mekanismeista on kirjassa esimerkki.

Pisteytys: tutkimusprosessi oikein 2 pistettä, muuttuvuus oikein 2 piste, kausaalisuhde oikein 2 piste, keskitason teoriat mainittu ja oikein 2 pistettä; mekanismit mainittu ja oikein 2 pistettä.

- b. Lue alla oleva lehtijuttu, jossa tilastoihin sekä asiantuntijoiden näkemyksiin ja kannanottoihin pohjautuen kerrotaan työsuhteista suomalaisilla työmarkkinoilla. Lehtijutut ovat yksi keino tuottaa ja välittää kuvauksia ja tulkintoja yhteiskunnan tilasta, sosiaalitieteellinen tutkimus on toinen.

Mieti pääsykoekirjoista oppimaasi hyödyntäen, millaisin tutkimuskysymyksin ja aineistoin lehtijutun aihetta voisi lähteä tutkimaan a) sosiaalisten jakojen ja b) politisaation näkökulmasta. (10 p)

SILPPUTYÖTÄ ON NYT ENEMMÄN KUIN KOSKAAN (Turun Sanomat
1.5.2016)

Pätkätyötä, osa-aikaista työtä, vuokratyötä... Yhä suurempi osa työstä tehdään epätyypillisissä työsuhteissa. Osalle se sopii, mutta moni kaipaa vakityön turvaa.

Enää kolmannes uusista työsuhteista on vakituisia. Loput ovat määräaikaaisia, osa-aikaaisia, vuokratyösuhteita, keikkatöitä tai yksittäisiä toimeksiantoja. Siis sellaisia työsuhteita, joita on totuttu kutsumaan epätyypilliseksi.

Tilanne on muuttunut melko nopeasti. Vielä suurten ikäluokkien tullessa työelämään vakituisen työsuhteen solmi 80 prosenttia työntekijöistä.

Koska epätyypillisestä on tullut tyypillistä, myös silpputyön tekijöiden oikeuksia pitäisi toden teolla miettiä. Laura Haapala tekee paraikaa väitöskirjaa itsensä työllistäjistä ja kirjoitti kirjan *Joustava työ, epävarma elämä*. (...)

- Työmarkkinat ovat jakautumassa kahtia vakituisen ydintyövoimaan ja helposti muunneltavaan matalapalkkaiseen reunatyövoimaan, joka otetaan käyttöön vain tarvittaessa. (...)

Laura Haapalan mukaan sekä työn että hyvinvointiyhteiskunnan käsitteet pitäisi määritellä uudelleen, jotta työn tekeminen, palkka ja hyvinvointi jakautuisivat mahdollisimman tasaisesti ja hyödyttäisivät kaikkia. Ensi alkuun riittää, kun silpputyöläisen asemaa pyritään helpottamaan.

- Perustulo takaisi jonkinlaisen tulotason silloin kun tulot ovat epäsäännölliset.

Jotta myös silpputyöläisen ääni kuuluisi työmarkkinoilla, Haapala ehdottaa kokonaan oman, uuden ay-liikkeen perustamista. Hänen mukaansa nykyiset työmarkkinajärjestöt keskittyvät turvaamaan vakituisten työntekijöiden edut, mutta epätyypilliseksi sanotuissa työsuhteissa olevien tarpeet unohtuvat.

Palvelualan ammattiliitto Pamin jäsenistö on naisvaltainen, ja siihen kuuluu runsaasti epätyypillisissä työsuhteissa olevia. Liiton sosiaalipoliittinen asiantuntija Egezona Kllokoqi-Bublaku uskoo, että Pam pystyy ottamaan huomioon myös erilaisten silpputöiden tekijät.

- Silpputyöläisistä valtaosa kuuluu liittoon, koska siitä on heille hyötyä. Asioita on myös viety eteenpäin. Esimerkiksi soviteltu päiväraha oli hyvä voitto ay-liikkeelle.

Kllokoqi-Bublaku lähtisi ajamaan yksilöiden hyvinvoinnin vuoksi kokoaikaista työtä pikemminkin kuin tulotason korvaamista sosiaaliturvalla. (...)

Järjestön edustaja on huolissaan nuorten ja maahanmuuttajien asemasta työmarkkinoilla.

- Suomessa on paikka paikoin tapana, että jos työntekijä ei osaa vaatia oikeutta, hän ei myöskään sitä saa. Vaarana on, että syntyy kansanosa, joka tekee samaa työtä halvemmalla kuin muut eikä etene

Epättyypilliset työsuhteet ovat kaikkein yleisimpiä palvelu-, sosiaali- ja terveysaloilla sekä aineettomassa työssä. Naiset, nuoret ja korkeakoulutetut ovat riskiryhmää, mutta silpputyötä joutuu todennäköisesti tekemään jossain vaiheessa jokainen 1980-luvun jälkeen syntynyt. (...)

Laura Haapalan mielestä taloudellisen vakauden mittarina pitäisi olla jokin muu kuin työsuhteen muoto.

- Yhteiskuntarakenne pohjautuu oletukseen, että ihmiset ovat joko vakituisessa työsuhteessa tai kokonaan työttömiä. Jaottelu ei ole kattava eikä kohtaa arkitodellisuutta, jossa silpputyöläiset elävät.

(Nadia Paavola, lyhennetty alkuperäisestä jutusta)

MALLIVASTAUS:

Kysymyksessä on ideana, että vastaaja soveltaa a)-osan kysymykseen esittämäänsä tutkimuksen perusmallia aiheeseen. Aineistotehtävän arvioinnissa keskeisiä näkökohtia ovat pääsykoekirjoista opitun luova soveltaminen, pysyttely tehtävänannossa (sosiaaliset jaot ja politisaatio) sekä se, että keksityt tutkimusideat ovat sosiaalitieteellisiä (eivätkä esimerkiksi psykologisia).

Vastaajan tulisi siis keksiä kumpaankin kohtaan ainakin yksi perusteltu tutkimusongelma ja mielellään siihen liittyvä olettamus eli hypoteesi sekä aineisto, jolla keksitty tutkimusongelmaa voisi tutkia. Tutkimusongelman täytyy liittyä mainittuihin kahteen teemaan: sosiaalisiin jakoihin ja politisaatioon. Vastaajan tulee myös tietää, mitä

politisaatiolla ja sosiaalisilla jaoilla tarkoitetaan. Näiden termien tietämisestä on annettu kummassakin kohdassa yksi lähtöpiste.

Tutkimusaineistot olisi hyvä sitoa jakoon kvantitatiivisiin ja kvalitatiivisiin aineistoihin. Sosiaalisten jakojen tutkimuksessa kvantitatiiviset aineistot ovat otollisimpia, kun taas politisaatiota on luontevinta tutkia kvalitatiivisilla aineistoilla. Toki molempiin on mahdollista keksiä sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia aineistoja hyödyntäviä aiheita.

BONUS: tutkimusideoiden liittäminen sosiaalitieteellisiin käsitteisiin ja teorioihin katsotaan lisäpisteitä tuovaksi ansioksi.

Koska kysymyksessä on soveltava, luovuutta mittaava tehtävä, on mahdoton tehdä tyhjentävää mallivastausta. Alla olevat ovat suuntaa antavia esimerkkejä tutkimuskysymyksistä ja aineistoista.

Sosiaaliset jaot

Sosiaalisilla jaoilla tarkoitetaan ihmisten jakautumista ryhmiin, jotka ovat taloudellisen hyvinvoinnin, yhteiskunnallisen vallan ja sosiaalisen arvonnannon osalta eriarvoisissa asemassa.

Silpputyö/normaalityö sosiaalisena jakona

Yksi tutkimusongelma on se, missä määrin jako ”silpputyöläisiin” (eli epätyypillisissä työsuhteissa työskenteleviin) ja muihin on luokkaeron kaltainen: onko ryhmien jäsenten välillä johdonmukaisia ja selviä eroja hyvinvoinnissa ja elämäntilanteissa? Tätä voidaan tutkia vaikkapa tulotasoa, työoloja ja työtyytyväisyyttä koskevien tilastojen ja kyselyjen avulla. Hyvinvoinnin sijasta voidaan keksiä muitakin asioita, joihin silpputyöläisen aseman voi ajatella vaikuttavan, esimerkiksi luottamus yhteiskunnan instituutioihin, tulevaisuudenusko, tyytyväisyys elämään ja niin edelleen.

Muut sosiaaliset jaot ja silpputyö

Voidaan tutkia sitä, missä määrin eri sosiaalisten ryhmien (esimerkiksi etninen ryhmä, sukupuoli, luokka) välillä on eroja jakautumisessa silpputyöläisiin ja muihin. Tämä aihe ei vaadi merkittävää kekseliäisyyttä, sillä siitä puhutaan jo aineistossakin. Tässä tapauksessa hyvää aineistoa olisivat tilastot, jotka sisältäisivät tietoja ihmisten työsuhteista ja erilaisista heitä koskevista taustamuuttujista (sukupuoli, etninen ryhmä, ammatti, ikä jne.).

Silpputyöläisten jaot

Epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevät eivät välttämättä ole asemaltaan yhtenäinen joukko vaan on mahdollista, että hekin jakautuvat erilaisissa asemassa oleviin ryhmiin. Esimerkiksi ammatti voi vaikuttaa: pätkätöitä tekevä lääkäri on erilaisessa asemassa kuin myyjä. Silpputyön sisäiset sosiaaliset jaot ovat siis mahdollinen tutkimuskohde. Aineistona

voisi olla tilastoja tai kyselyjä, joissa selviäisi silpputyöläisten ammattirakenne, työolot, tulot, mielipiteet tilanteestaan ynnä muuta.

Silpputyö: pysyvää vai väliaikaista

Silpputyöläisyys on sitä merkittävämpi sosiaalisen jaon lähde mitä pysyvämpää se on. Jos kysymys on hyvin lyhyt- ja väliaikainen tilanne, ei sen pohjalta synny merkittävää jakoa normaalityösuhteisten ja silpputyösuhteissa olevien välillä. Tätä voidaan selvittää tutkimalla, miten ihmisten työsuhteet kehittyvät ajan myötä: jäävätkö he pitkäaikaisiksi silpputyöhön vai onko se vain välivaihe vakituiseen työhön? Tässäkin tilastolliset aikasarjat ihmisten työtilanteista olisivat hyvää aineistoa.

Politisaatio

Politisaatiolla tarkoitetaan prosessia, jossa jokin ihmisten kokema ongelma nostetaan yhteiskunnallisen keskustelun ja poliittisen päätöksenteon kohteeksi.

Politisaation edellytykset

Silpputyö ei ole vahvasti politisoitu siinä mielessä kuin pääsykoekirjassa käsitettä käytetään: ei ole silpputyöläisten sosiaalista liikettä eikä artikkelissa lainatun tutkijan kaavailemaa uutta ammattiyhdistysliikettäkään. Yksi politisaation edellytys on asianomaisten mobilisoituminen ajamaan asiaansa. Mahdollinen tutkimuskohde on se, miten silpputyöläiset näkevät oman asemansa työmarkkinoilla ja yhteiskunnan suhtautumisen. Näkevätkö he, että heillä on yhteisiä etuja? Onko heillä halua ja mahdollisuuksia vaikuttaa yhteiskunnallisesti etujensa edistämiseksi? Tätä olisi otollista tutkia laadullisten haastattelujen avulla.

Järjestöt ja puolueet politisoijina

Kansalaisten ohella myös järjestöt ja puolueet voivat toimia jonkin asian politisoijina. Olisi mahdollista tutkia, millä tavoin silpputyöläisten asia näkyy, koetaan ongelmaksi ja esitetään järjestöjen politiikoissa, esimerkiksi erittelemällä niitten julkaisemia dokumentteja tai haastatteleamalla niiden edustajia.

Sosiaalitieteet
Monivalintatehtävä (22 pistettä)

Vastaajan nimi: _____

Henkilötunnus: _____

Alla esitetään 22 väitettä ja niiden perässä vastausvaihtoehtoja. Lue väitteet huolellisesti ja mieti onko väite oikein vai väärin. Valitse sitten mielestäsi sopiva vastausvaihtoehto. Vastausvaihtoehto 1 tarkoittaa sitä, että esitetty väite on käsityksesi mukaan väärä ja olet varma kannastasi. Vaihtoehto 2 tarkoittaa, että väite on mielestäsi väärä, mutta et ole varma kannastasi. Vaihtoehto 3 tarkoittaa, että et tiedä vastausta. Vaihtoehto 4 merkitsee, että väite on mielestäsi melko varmasti oikein. Vaihtoehto 5 tarkoittaa, että väite on oikein ja olet täysin varma kannastasi.

Vastaukset pisteytetään siten, että varmasta vastauksesta (vaihtoehdot 1 tai 5) saa yhden pisteen, mikäli vastauksesi on oikea, mutta vähennetään yksi piste jos vastauksesi on väärä. Epävarmasta vastauksesta (vaihtoehdot 2 ja 4) saa 0,5 tai -0,5 pistettä ja en tiedä - vastauksesta 0 pistettä. Lopullinen monivalintatehtävän pistemäärä on 0–22.

Merkitse vastauksesi ympyröimällä valitsemasi numero (yksi numero yhtä väitettä kohden). Vastaa pääsykoekirjojen tietojen perusteella.

	1 Väite on väärä	2 Väite on melko var- masti väärä	3 En tiedä	4 Väite on melko var- masti oikea	5 Väite on oikea
Edward Westermarck on tutkinut avioliiton historiaa	1	2	3	4	☐
William Hamilton luetaan erääksi tärkeimmistä sosiologian klassikoista	☐	2	3	4	5
Vanhempainpäivärahaa maksetaan Suomessa 365 arkipäivältä	☐	2	3	4	5
Uusi kansaneläkelaki (KEL) astui Suomessa voimaan vuonna 1957	1	2	3	4	☐
Sosiaalinen periytyvyys on yleensä voimakkainta maissa, joissa on pienet tuloerot	☐	2	3	4	5
Naisten työttömyysaste on miesten työttömyysastetta korkeampi Suomessa	☐	2	3	4	5
Koulutus on eräs keskeinen sosiaalisen eriarvoisuuden ilmenemismuoto	1	2	3	4	☐
Liian ankarat rangaistukset johtavat rikollisuuden uusiutumiseen	1	2	3	4	☐

JATKUU KÄÄNTÖPUOLELLA!

	1 Väite on väärä	2 Väite on melko var- masti väärä	3 En tiedä	4 Väite on melko var- masti oikea	5 Väite on oikea
Sosiologia on kehittynyt alunperin taloustieteestä	■	2	3	4	5
Perhe on keskeinen sosiaalinen instituutio	1	2	3	4	■
Tutkimusmenetelmiä koskeva kahtiajako on eräs nykysosiologian haasteista	1	2	3	4	■
Euroopan sisäisessä vertailussa suurimmat sosioekonomiset kuolleisuuserot ovat Etelä-Euroopassa	■	2	3	4	5
Korporatistisessa järjestelmässä maksetut edut on sidottu tuloihin	1	2	3	4	■
Suhteellinen köyhyysaste on laskenut Suomessa 1990-luvun alun jälkeen	■	2	3	4	5
Pierre Bourdieu on tunnettu pääoman lajeja koskevasta hahmotelmastaan	1	2	3	4	■
Saksassa toteutettiin ensimmäinen pakollinen sosiaalivakuutus 1780-luvulla	■	2	3	4	5
Työttömyysturvaetuksien saaminen perustuu Suomessa pitkälti vastikkeellisuuteen	1	2	3	4	■
Suurin osuus suomalaisten kulutusmenoista kohdistuu asumiseen	1	2	3	4	■
Tuloeroja voidaan kuvata Gini-kertoimen avulla	1	2	3	4	■
Suomalainen sosiaaliturvajärjestelmä muodostuu pitkälti niin sanotun liberaalin hyvinvointivaltiomallin mukaan	■	2	3	4	5
Naturalistinen virhepäätelmä tarkoittaa sitä, että väite perustellaan omalla lähtökohdallaan	■	2	3	4	5
Endogamia-normin mukaan puoliso pitäisi löytää oman ryhmän sisältä	1	2	3	4	■